

Dvadeset godina reforme krivičnog zakonodavstva u Bosni i Hercegovini: *Dostignuća u prethodnih dvadeset godina i predstojeći izazovi*

Poziv za dostavljanje radova

Misija OSCE-a u Bosni i Hercegovini (Misija) će 15. i 16. novembra 2023. godine u Sarajevu održati međunarodnu konferenciju pod nazivom *Dvadeset godina reforme krivičnog zakonodavstva u Bosni i Hercegovini: Dostignuća u prethodnih dvadeset godina i predstojeći izazovi* (Konferencija). Konferencija će, kroz radove i diskusije panelista, poslužiti kao platforma za analizu krivičnog zakonodavstva u Bosni i Hercegovini (BiH) koje je stupilo na snagu 2003. godine, s osvrtom na trenutne izazove i moguće buduće korake.

S ciljem sadržajnog i tematskog definiranja Konferencije, Misija OSCE-a u BiH objavljuje poziv za dostavljanje radova sa relevantnim temama, kao što je navedeno u nastavku.

Kontekst

Početak 21. vijeka došlo je do značajnih promjena u pravosudnom sistemu BiH, posebno u krivičnom pravosuđu i zakonodavstvu, da bi konačno 2003. godine stupilo na snagu reformirano krivično zakonodavstvo. Ove korjenite i sveobuhvatne reforme podrazumijevale su usvajanje novog materijalnog, procesnog i izvršnog krivičnog zakonodavstva, koje se naslanja na ranije usvojeno zakonodavstvo kojim je promijenjen institucionalni i organizacioni aspekt pravosuđa. Ovaj sveobuhvatni zakonodavni paket, zajedno sa reformom pravosuđa, imao je za cilj zaštitu vladavine prava u BiH, omogućavajući da pravosuđe na efikasan i djelotvoran način procesuirala složena krivična djela uz poštivanje osnovnih prava i sloboda, uključujući i pravo na pravično suđenje. U tom smislu, ove zakonodavne i institucionalne reforme uvele su novi procesni model koji je redefinisao krivični postupak i procesne uloge tužilaštva, odbrane i sudova. Reforma materijalnog krivičnog zakonodavstva osmišljena je tako da odražava nove trendove u kriminalnoj politici, specifične potrebe nastale u postkonfliktnom kontekstu i druge novonastale izazove. To je dovelo i do značajnih promjena u katalogu krivičnih djela i odgovarajućih krivičnih sankcija. Šire institucionalne i strukturne promjene s ciljem osiguravanja nezavisnosti, nepristrasnosti i profesionalnosti pravosuđa, obuhvatale su i osnivanje Visokog sudskog i tužilačkog vijeća BiH - autonomnog tijela sa širokim ovlastima nad pravosudnim institucijama u BiH, koji se sastoji, između ostalog, od Sekretarijata i Ureda disciplinskog tužioca, kao unutrašnjih organizacionih jedinica. Strukturno su ove reforme također obuhvatile uspostavljanje Suda BiH i Tužilaštva BiH, kao i restrukturiranje mreža sudova i tužilaštava u cijeloj BiH kako bi se poboljšala dostupnost i efikasnost korištenja resursa. Visoko sudsko i tužilačko vijeće BiH je takođe nadležno za kontinuirano stručno usavršavanje sudija i tužilaca što je dovelo do osnivanja centara za edukaciju sudija i tužilaca na nivou entiteta. Na koncu, proces reimenovanja nosilaca pravosudnih funkcija imao je za cilj uspostavljanje nezavisnog i profesionalnog pravosuđa.

Dvije decenije primjene materijalnog i procesnog krivičnog zakonodavstva dovele su do nastanka obimne sudske prakse koja je ne samo dala osnovu za njegovo tumačenje, već je poslužila i kao osnova za naučnu analizu i kritiku. U tom periodu neke od ovih reformi su obustavljene, a efikasnost drugih je bila preispitivana. Dvadeset godina, koliko je prošlo od pokretanja tih sveobuhvatnih reformi, stvara prostor za informiranu, promišljenu i objektivnu analizu.

S tim u vezi, sveobuhvatni program Misije za praćenje sudskih postupaka daje uvid u provođenje zakonodavnih reformi iz 2003. godine. Podaci prikupljeni praćenjem više od 2.650 predmeta u krivičnom postupku nakon potvrđivanja optužnice, uključujući skoro 16.000 ročišta, poslužili su kao osnova za formulisanje programa Misije, kao i izradu [nekoliko javnih izvještaja](#). U tim izvještajima analizirani su procesni i materijalni aspekti sistema krivičnog pravosuđa BiH, obrađivana različita pitanja, od zakona o krivičnom postupku do sporazuma o priznanju krivice u predmetima ratnih zločina, trgovine ljudima, nasilja u porodici, krivičnih djela počinjenih iz mržnje, i korupcije. Rezultati praćenja krivičnih postupaka koje provodi Misija pokazuju da, usprkos opsežnim reformama zakonodavstva,

domaći krivičnopravni sistem nije bio u stanju da procesuirala složena krivična djela – uključujući ratne zločine, korupciju i organizovani kriminal – na efikasan način i u razumnom roku.

Pored navedenog, u svjetlu potrebe za internacionalizacijom i evropeizacijom krivičnog prava u BiH, posebno u svjetlu obaveze BiH da poštuje i provodi određene međunarodne standarde te činjenice da pred BiH stoji potencijalno članstvo u Evropskoj uniji (EU), sistem krivičnog pravosuđa se mora gledati u kontekstu širem od državnih granica. Osim što je članica Ujedinjenih nacija, OSCE-a i Vijeća Evrope, EU je 2022. godine dodijelila BiH status kandidata kao korak u procesu pristupanja EU. Ovaj proces će zahtijevati daljnje usklađivanje domaćeg prava, uključujući i krivično zakonodavstvo, sa pravnom stečevinom EU (*acquis communautaire*).

U svjetlu gore navedenog, Konferencija će iskoristiti 20. godišnjicu ovih reformi krivičnog pravosuđa kao povod za analizu trenutnih izazova i identifikiranje potencijalnih budućih koraka. Konferencija bi trebala predstavljati platformu za analiziranje načina na koje je reformisan sistem krivičnog pravosuđa u BiH kako bi dostigao nivo na kojem je danas, kao i za identifikaciju oblasti koje zahtijevaju daljnje unapređenje ili reformu, a sve u cilju osiguravanja efikasnog i efektivnog procesuiranja složenih krivičnih djela, s jedne strane, i zaštite osnovnih prava i sloboda, s druge strane, u isto vrijeme poštujući osnovne standarde nezavisnosti, nepristrasnosti i profesionalnosti.

Smjernice za dostavljanje sažetaka i kompletnih radova

U kontekstu gore navedenih tema, Misija poziva zainteresovane autore da dostave sažetke svojih radova na razmatranje. Napominjemo da naponi u analiziranju širih reformi pravosudnog sistema BiH trebaju da se pozabave njihovim vezama sa i uticaju na krivično zakonodavstvo i pravosuđe. Sažeci koji predstavljaju različite perspektive, kao i oni u kojim se reforme analiziraju u rodnoj perspektivi će se također uzeti u razmatranje. Na osnovu tih sažetaka Misija će pozvati odabrane autore da dostave kompletne radove na temelju kojih će se voditi panel diskusije tokom Konferencije kojoj će prisustvovati oko 100 domaćih i međunarodnih pravnih praktičara, naučnih radnika, pripadnika nevladinog sektora te drugih eksperata i interesnih grupa. Misija će takođe omogućiti učešće odabranih autora u panel diskusijama i na Konferenciji u cjelini. Odabrani sažeci će se distribuirati učesnicima Konferencije, a kompletni radovi se planiraju objaviti u zborniku nakon Konferencije.

Dostavljeni sažeci, koji ne bi trebali imati više od 500 riječi, trebaju na jasan način iznijeti problem, hipotezu, metodologiju i strukturu rada. Budući da će se Konferencija odvijati na službenim jezicima koji se koriste u BiH i na engleskom jeziku, sa simultanim prevodom, sažeci i izabrani radovi mogu biti napisani na jednom od službenih jezika u upotrebi u BiH ili na engleskom jeziku.

Nakon dostavljanja radova, odbor Misije za recenzije u saradnji sa vanjskim, stručnim recenzentima, pregledat će i sažetke i kompletne radove te saradivati s autorima kako bi finalizirali svoje radove. Treba istaći da ovaj proces neće zadirati u uređivačku autonomiju autora.

Uz sažetak, potrebno je priložiti i biografiju autora.

Sve troškove učešća odabranih autora na Konferenciji snosit će Misija.

Rokovi za dostavljanje prijedloga sažetaka i radova

17. mart 2023.	Rok za dostavljanje sažetaka, do 500 riječi
14. april 2023.	Obavještenje o izboru sažetaka i poziv za dostavljanje kompletnih radova
16. juni 2023.	Rok za predaju kompletnih radova, do 10.000 riječi
Juni – avgust 2023.	Recenzija kompletnih radova
9. avgust	Komentari dati autorima na osnovu procesa recenzije
23. avgust 2023.	Rok za dostavljanje revidiranih kompletnih radova
15.-16. novembar 2023.	Zbornik radova

Kontakt informacije

Za dodatne informacije ili pitanja, kao i za dostavljanje sažetaka i biografija, kontaktirajte Misiju na: RuleofLaw-BA@osce.org.